IT-TIFSIR TAN-NUMRI FIL-BIBBJA

Fr Charles Buttigieg

"Xmun Pietru tela' fid-dgħajsa u ġibed l-art ix-xibka mimlija b'mija u tlieta u ħamsin ħuta kbira..." (Ġwanni 21:11)

Simboliżmu Aritmetiku

Fil-Bibbja niltaqgħu ma' ħafna simboli dwar Alla, dwar il-bniedem, dwar l-annimali; niltaqgħu mas-simboliżmu li jinvolvi l-kuluri u anke dak tan-numri li nsejħulu aritmetiku. Naraw in-numru 666 jirreferi għal Neruni (ara Apok 13:17-18) u huwa marbut mal-Antikrist, in-numru sebgħa li juri totalità fejn dan jissemma ħafna drabi fl-Apokalissi ta' San Ġwann għas-seba' knejjes, seba' siġilli, seba' ittri, seba' bwieqi, seba' trombi u seba' kwiekeb. Insibu n-numru 1000 għal Alla u juri milja f'Alla, in-numru 10 li juri perfezzjoni divina u fuq kollox in-numru 12 għat-tribujiet u l-appostli. In-numru 3 li juri perfezzjoni spiritwali waqt li n-numru 4 juri perfezzjoni materjali, in-numru 6 juri imperfezzjoni, u n-numru simboliku ta' 144,000 li nsibu f'Apok 14:1 li jfisser il-multiplikazzjoni tat-12-il tribù (jiġifieri l-Antik Testment) u t-12-il appostlu (il-Ġdid Testment) li jiffurmaw il-poplu wieħed ta' Alla (in-numru 1000). Għalhekk se nagħtu

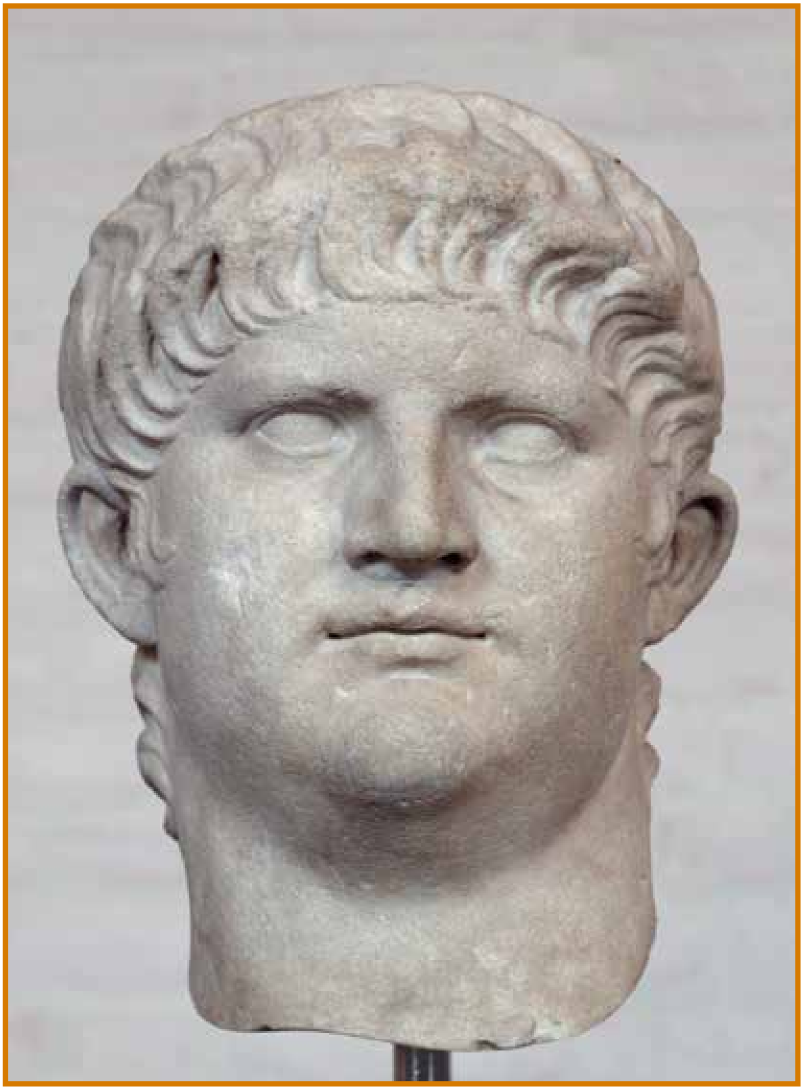

ħarsa ħafifa lejn xi numri sinifikattivi fil-Bibbja.

L-Ewwel Għaxar Numri

In-numru wieħed juri unità u marbut mat-twemmin ta' Alla wieħed (ara Dewt 6:4) u huwa n-numru tal-ewwel kmandament ta' Alla (ara Eżodu 20:3). In-numru tnejn, bl-Ebrajk u Feniċju *xanim* fejn l-għerq tal-kelma jfisser 'tilwi', bl-Aramajku Sirjak *tanin*, bl-Assirjak *xina*, bl-Etjopiku *kele'e*, Barbaru *senet* u bl-Għarbi *tani*, huwa s-simbolu tax-xhieda, per eżempju ż-żewġt idwal tal-ħolqien fil-Ġenesi 1:6; iż-żewġ kerubini mal-arka tal-patt f'Eżodu 25:22, u Ġesù bagħat id-dixxipli tnejn tnejn kif insibu f'Luqa 10:1.

In-numru 3 huwa n-numru perfett, simbolu tal-perfezzjoni ta' Alla – it-Trinità. Fit-tielet jum dehret l-art fil-ħolqien, tliet subien kellu Noè: Ħam, Sem u Jafet, tliet irġiel iħabbru wild lil Abraham. Is-sagrifiċċju ta' Isakk fuq il-Morija kien se jseħħ fit-tielet jum, kien hemm tliet taqsimiet fit-tinda tal-laqgħa u fit-tempju, Ġona dam tlett ijiem u tliet iljieli fiż-żaqq tal-ħuta. Hemm tliet festi tal-pellegrinaġġi, tlett snin dam il-ministeru ta' Ġesù, u Ġesù qam fit-tielet jum (ara Mt 17:22-23; Mk 9:31; Lq 9:22 u 24:46). Hemm għalhekk is-simboliżmu qawwi tal-Bibbja marbut mat-tielet jum (ara Mattew 12:40). Fl-Antik Testment naraw lil Alla tliet darbiet 'Qaddis' (Is 6:31). Tlieta ukoll huwa n-numru tal-imsallbin fuq il-Golgotha (Mk 15:27).

In-numru 4 juri totalità materjali (id-dinja, l-arja, in-nar u l-ilma), l-erba' irjieħ minn kull naħa tad-dinja (Mt 24:31), fil-Ġnien tal-Għeden kien hemm erba' xmajjar: Pison, Giħon, Tigri u Ewfrat (ara Ġenesi 2:10-11) u kien hemm erba' tazzi fl-Ikla tal-Għid. Id-dinja għandha erba' staġuni, il-ktieb ta' Danjel isemmi erba' saltniet u fil-parabbola taż-żerriegħa nsibu erba' tipi ta' ħamrija (Mattew kapitlu 13).

In-numru ħamsa marbut mal-kotba tal-Pentatewku, il-kotba li jiffurmaw is-salmi, il-ħames ċagħqiet ta' David li bihom qatel lill-ġgant Gulija tal-Filistej (ara 1 Samwel 17, 38-51), il-ħames ħobżiet fit-tkattir tal-ħobż minn Ġesù u l-ħames pjagi ta' Kristu. In-numru huwa marbut ma' Alla (1) u mad-dinja

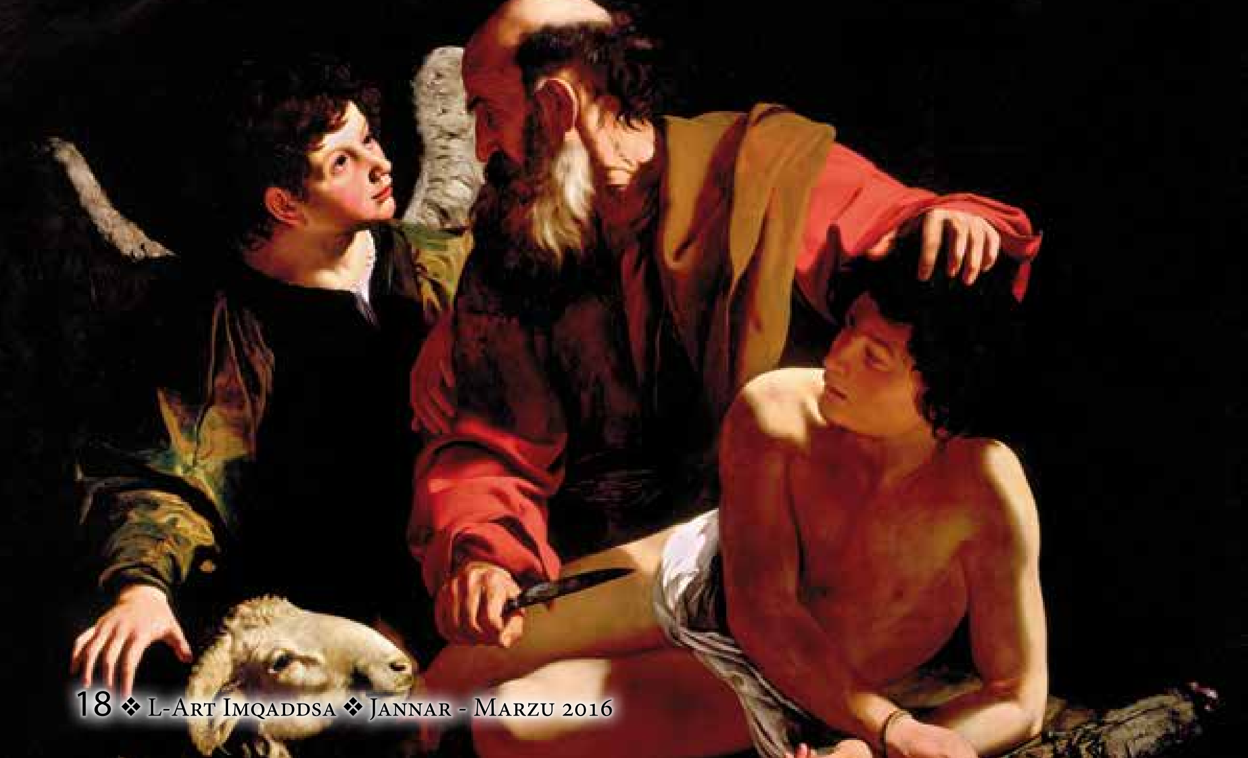

(4) u mal-ħames swaba li għandu f'kull id il-bniedem. Ħamsa huma l-kelmiet tal-intelliġenza (1 Kor 14:19).

In-numru 6 juri li jrid jilħaq il-perfezzjoni tiegħu fin-numru 7, kif naraw fl-istorja tal-ħolqien u għalhekk huwa numru mhux perfett; per eżempju s-sitt ġarar tal-ilma fit-tieġ ta' Kana, u s-sitt siegħa li jilħqu l-perfezzjoni tagħhom fi Kristu. L-istilla ta' David jew bil-Lhudi *Magħen David* hija hesagramma u għandha sitt ponot. Huwa numru marbut mal-ħolqien tal-bniedem li jseħħ fis-sitt jum. Ukoll il-leviti kellhom sitt ibliet tagħhom (ara Num 35:6).

In-numru 7 huwa n-numru perfett u juri milja, mill-Ebrajk *shebah*, kif naraw f'Mattew 18:22 fejn naraw lil Ġesù jeżorta lil Pietru sabiex jaħfer dejjem, għal 77 darba. In-numru 7 insibuh 287 darba fil-Bibbja. Huwa n-numru tas-Sibt u tal-mistrieħ u marbut mas-sena tal-ħelsien tal-iskjavi (ara Esodu 21:2). Jissemma ta' spiss fl-Apokalissi. Is-sena tal-ġublew kienet mibnija fuq ċikli ta' 7 u għalhekk 49 sena kif preskritt fil-Levitiku 25. Huwa wkoll in-numru ta' djakni li ntgħażlu fl-Atti tal-Appostli. Marija Maddalena kellha seba' xjaten (Lq 17:1). Il-*menorah* tal-Lhud kien kandelabru li kellu seba' xemgħat. Kien hemm seba' snin ta' ġuħ u għaks fi żmien Ġużeppi fl-Eġittu (Ġen 41:53); is-seba' ġranet tal-ħobż ażżmu (Esodu 34:18); is-seba' snin ta' Ġakobb sabiex jiżżewweġ lil Rakel bint Laban (Ġen 29:20); is-seba' ġranet ta' festi tat-tieġ fl-istorja ta' Sansun (Imħ 14:12). Fil-Ġematria, tibdel l-ittri tal-alfabet fil-valur tagħhom numeriku, l-ewwel vers tal-Bibbja għandu l-valur ta' 1393 li huwa magħmul minn 7 għal 199 darba.

In-numru 8 huwa marbut mas-salvazzjoni u mal-eternità u huwa numru marbut mal-Messija u s-Salvatur. Kienu tmien persuni b'kollox li salvaw fid-dilluvju (ara 2 Piet 2:5) u ċ-ċirkonċiżjoni tal-Lhud kienet isseħħ fit-tmien jum. In-numru disa' huwa marbut mal-barka u nsibu disa' doni tal-Ispirtu s-Santu f'Galatin 5:22-23.

In-numru għaxra huwa magħmul minn numru tlieta u seba' jew erba' (il-kreazzjoni) u sitta (il-bniedem). In-numru 10 huwa n-numru tal-għaxar kmandamenti ta' Alla, u huwa numru perfett fl-ordni divin. Interessanti li Noè kien l-għaxar ġenerazzjoni minn Adam. L-għexur, jiġifieri wieħed minn kull għaxra, kien jingħata lil Alla. Il-prezz tal-fidwa kien ta' 10 gerat li kienu jiġu nofs xekel (ara Eżodu 30:12-16). Insibu l-għaxar pjagi tal-Eġittu. Fl-Eżodu 26: naraw ukoll in-numru ta' għaxar purtieri. Fil-vanġelu ta' San Mattew insibu għaxar parabboli tas-Saltna. Interessanti wkoll

li l-ħaruf tal-Għid kien jintgħażel fl-10 tax-xahar ta' Nisan (ara Eż 12:3). Il-Yom Kippur taħbat ukoll fl-għaxra tas-seba' xahar. Insibu wkoll il-parabbola tal-għaxar xebbiet (Mt 21:1-13). F'Danjel 7:24 naraw il-viżjoni tal-bestja b'għaxart iqrun. Fil-*Kabbalah* Ebrajka jissemmew għaxar emanazzjonijiet tal-infinità ta' Alla msejħa bħala *sephirot*. Santu Wistin jorbot dan in-numru mal-għerf: *numerous denarius totum sapientiam significat*. In-numru ħdax huwa ġeneralment negattiv.

In-Numru Tnax

In-numru 12 insibuh 187 darba fil-Bibbja fejn fl-Apokalissi nsibuh 22 darba u għalhekk huwa n-numru tal-Apokalissi. Dan huwa numru perfett ukoll, il-perfezzjoni governattiva. In-numru tnax huwa magħmul minn numru 3 (Alla) għal numru 4 (id-dinja). Insibu n-numru marbut mal-patrijarki, it-tfal ta' Ġakobb, it-tribujiet ta' Israel, marbut mal-poplu ta' Alla, l-imħallfin, il-ħaġar prezzjuż tal-qassis il-kbir, u l-appostli u t-tnax-il bieb ta' Ġerusalemm il-Ġdida u l-kwiekeb tal-Madonna (ara Apok 12:1). Tnax ukoll kienu l-ispiji li bagħat Mosè fejn kienu waslu sal-wied ta' Eskol u rritornaw lejn Kades fid-deżert ta' Paran.

Tnax kienu l-għejun tal-ilma fid-deżert ta' Elim kif naraw f'Numri 33:9. Tnax kienu s-suldati ta' David ħdejn il-pixxina ta' Gabaon. Tnax huma l-profeti ż-żgħar, Salamun kellu tnax-il iljun (1 Re 10:18) u tnax huma l-istilel tal-Apokalissi (12:1). Insibu tnax-il leġjun ta' anġeli f'Mt 26:53. In-numru 144,000 tal-Apokalissi huwa magħmul minn numru tnax. Ġesù kellu tnax-il sena meta deher fit-tempju.

In-Numru Tlettax

Dan in-numru juri ċerta negattività. Pereżempju niltaqgħu mal-ġuħ u l-għaks 13-il darba fil-Bibbja. Il-waqgħa ta' Ġeriko ġrat wara tlettax-il dawra. L-isem ta' Satana fl-Ebrajk għandu valur li jinvolvi n-nunru 13 (13 għal 28) u anke bil-Grieg (13 għal 13), is-serpent (13 għal 212), Beelżebub (13 għal 46), Belial (13 għal 6), l-Antikrist (13 għal 13 għal 33). Ġuda l-Iskarjota li ħareġ miċ-ċirku tat-Tnax u li daħal minfloku Mattija huwa wkoll marbut man-numru tlettax.

In-Numru Erbgħin

Dan in-numru huwa ta' importanza kbira fil-Bibbja u

juri tkomplija u perfezzjoni. Insibuh 146 darba. Huwa magħmul minn numri 10 għal 4 u għalhekk juri totalità. Il-poplu Lhudi dam 40 sena jissaffa fid-deżert tas-Sinaj (ara Dewt 8:2-5). Mosè għex erbgħin sena għal tliet darbiet. Insibu l-erbgħin sena ta' paċi taħt l-imħallfin, Għotnijel, Barak u Gidgħon (ara Imħallfin 8:28). Sawl, David u Salamun damu jsaltnu għal erbgħin sena (ara 1 Re 11:42). Skont Ġenesi 7:4 id-dilluvju dam erbgħin jum u erbgħin lejl. Mosè jdum fuq il-muntanja Sinaj għal 40 ġurnata (Es 34:28), l-istess bħalma għamel Elija fuq il-Ħoreb (1 Slat 19:8) u l-indiema ta' Ninwè (Ġon 3:4) u l-erbgħin jum marbuta ma' Ġesù fid-deżert u wara l-qawmien sa tlugħ is-sema.

Numri Oħra

In-numru 14 huwa magħmul minn sebgħa għal tnejn u jagħmel parti mir-razza ta' Ġesù fejn insibu 42 ġenerazzjoni (14 għal 3) minn Abraham sa San Ġużepp (ara Mattew 1:1-17). Fl-14 tal-ewwel xahar huwa l-Għid. Fl-istess jum – 14 tal-ewwel xahar – Alla kien għamel il-patt ma' Abraham (Ġen 15:1-9). Bħalma Alla ħeles lill-poplu Lhudi mill-jasar tal-Eġittu f'din il-ġurnata, hekk ukoll Ġesù, il-Ħaruf il-Ġdid tal-Għid. In-numru 14 huwa l-valur tal-isem David fil-ġematria Lhudija; DVD = 4+6+4, fejn l-ittra *dalet* kienet tiswa 4 u l-*vav* kienet tiswa 6).

In-numru 16 huwa marbut mal-imħabba fil-Bibbja fejn fl-innu tal-imħabba ta' San Pawl fl-Ewwel Ittra lill-Korintin fil-kapitlu 13 insibu 16 il-aġġettiv tal-imħabba vera. In-numru 30 juri perfezzjoni magħmul minn għaxra għal tlieta, fil-fatt Ġesù beda l-ministeru tiegħu ta' tletin sena (ara Luqa 3:23) bħalma kellu David meta sar re (2 Samwel 5:4). Ġesù ġie mibjugħ minn Ġuda għal tletin biċċa tal-fidda (ara Mattew 27:6-10). Israel baqgħu jibku l-mewt ta' Mosè u Aron tletin ġurnata. Fil-ġematria l-isem divin ta' YHWH għandu l-valur ta' 42, daqs kemm hemm ġenerazzjonijiet minn Abraham sa Kristu. In-numru 50 huwa marbut mal-ġublew bibbliku *shenat hajjobel* kif deskritt f'Levitiku 25:8-12, u mal-festa ta' Għid il-Ħamsin (Lev 23:15-16 u Atti 2). In-numru

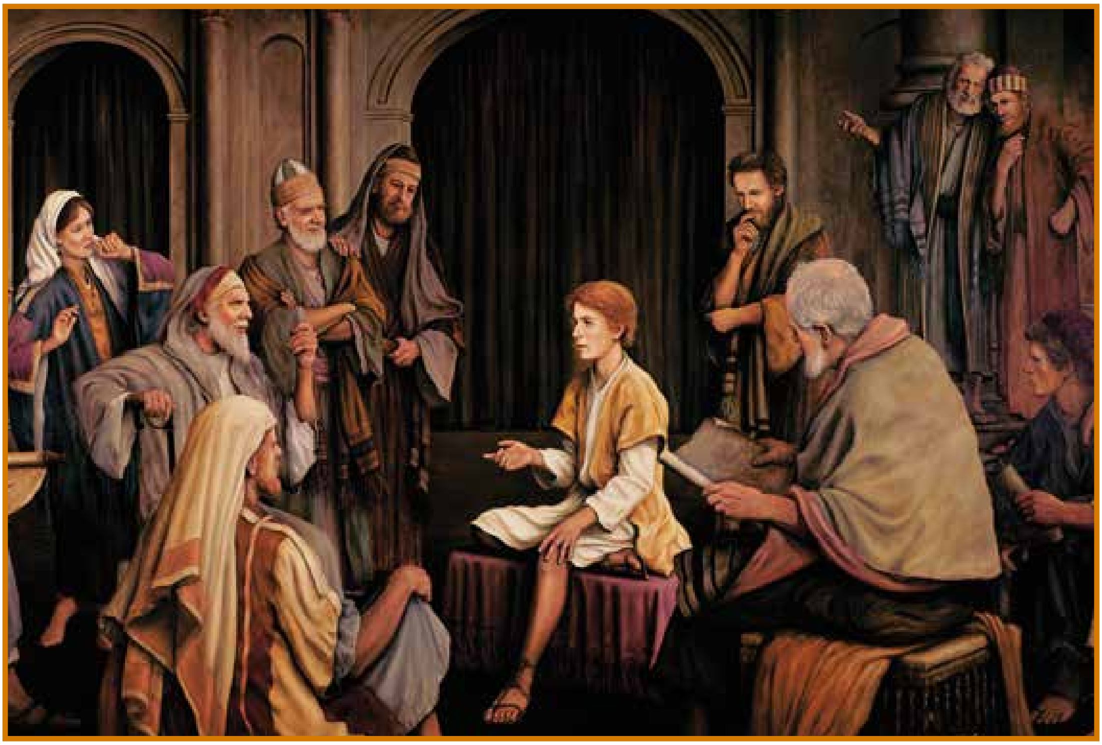

ħamsin huwa n-numru magħmul minn sebgħa għal sebgħa u wieħed (ara Levitiku kap 25). Insibuh 154 darba u juri fidwa u twelid ġdid.

Insibu d-disgħa u disgħin nagħaġa (Matt 18:12). In-numru 70 huwa magħmul minn sebgħa għal għaxra (numri perfetti), huwa numru ta' żmien sħiħ, mitmum (ara Lev 25:10). Qabel it-Torri ta' Babel kien hemm sebgħin nazzjon, sebgħin persuna marru fl-Eġittu fi żmien Ġakobb (ara Ġenesi 46:26-27), u nsibu s-70 anzjan tal-poplu u tas-Sanhedrin, is-sebgħin sena tal-eżilju (ara Ġeremija 25:11) u s-70 dixxiplu ta' Ġesù (ara Luqa 10:1).

In-numru mija li juri wkoll totalità, insibuh f'Ġenesi 26:2; Levitiku 26:8; 2 Samwel 24:3 u Mattew 19:29. In-numru 666 li nsibu fl-Apokalissi 13:16-18, huwa marbut mal-Antikrist jew l-isem tiegħu, ma' Neruni, max-xitan, mal-apostasija, ma' Gulija tal-Antik Testment, il-vanità ta' Salamun, ma' Nabukodonosor, il-Bhima tal-Apokalissi. San Irinew jorbot dan in-numru mal-kelma *lateinos* u huwa numru imperfett għall-aħħar.

In-numru elf, bl-Ebrajk: *eleph*, juri folla kbira u għadd mingħajr limiti bħalma hi l-ħniena ta' Alla "li hu ħanin għal elf nisel" (Eż 20:6) u għalih, elf nisel qishom jum wieħed (Salm 90:4). Salamun kellu elf mara! (1 Slat 11:3) u l-elf sena tas-saltna (Apok 20:7). In-numru elf insibuh ukoll f'Dewt 5:10; 7:9; 1 Samwel 18:7 u Salm 50 u 90. F'2 Samwel 10:18 insibu 700 karru, f'2 Kron 19:18 7000 karru, f'1 Re 4:26 insibu 40,000 gwerrier u f'Numru 3:39 insibu 22,000 levita. In-numru 10,000 insibuh f'Lev 26:8; Dewt 32:30; Mik 6:7. Eżra 2:64 jitkellem minn kongregazzjoni ta' 42,360 ruħ. Fil-konsagrazzjoni tat-tempju ta' Salamun f'1 Re 8:63 ġew issagrifikati 22,000 barri u 120,000 nagħġa. Il-Lhud fl-Eżodu kienu madwar 70,000 ġewwa l-Eġittu. Għandna wkoll in-numru 6000 li jfisser 'leġjun'

(ara l-imxajtan ta' Ġerasa f'Lq 8:30). L-ikbar numru li nsibu fil-Bibbja huwa, "...għaxart elef ta'għaxriet ta' eluf ..." f'Danjel 7:10 u fl-Apoklissi 5:11. Numri kbar oħra huma l-50,070 ruħ li ġew maqtula f'Bet-xemex minħabba l-arka tal-patt (1 Samwel 6:19); l-armata ta' Ġosafat kienet tgħodd 1,160,000 ruħ (2 kronaki 18) u l-mewt ta' 27.000 persuna f'2 Re 20:30.

Il-qabda ta' 153 ħuta kbira

F'Ġwanni 21:11 niltaqgħu mal-qabda ħut ta' wara l-qawmien ta' Ġesù fejn San Pietru kaxkar bla ma qatta' ix-xibka mimlija 153 ħuta kbira. In-Numru 153 huwa numru misterjuż ħafna. San Wistin u San Ġirolmu jorbtu dan in-numru partikulari u eżatt mas-salvazzjoni tal-bnedmin li trid tilħaq lil kull persuna singola partikulari għaliex Alla jrid lil kulħadd isalva (ara Ġw 6:39 u 17:12). San Ġirolmu jżid li n-numru jirreferi għal tipi differenti ta' ħut fil-qabda tax-xibka tal-vanġelu. San Girgor il-Kbir jgħid li n-numru huwa frott tal-multiplikazzjoni tan-numri 17, 3 u 3 li jagħmlu 153. Tajjeb li ngħidu li n-numru 17 huwa t-total tan-numri 10 (kmadamenti) u sebgħa (sagramenti) u tlieta jirreferi għal Alla. Santu Wistin jgħid li jekk tgħodd in-numri kollha sas-17 jagħmlu 153 u għalhekk dawn il-kalkoli kollha juru totalità ta' salvazzjoni li ġejja minn Alla. In-numru jista' jkun magħmul minn (12 għal 12) + (3 għal 3). Interessanti wkoll li l-ġematrija tan-numri 153 tirreferi għal *beni ha-elohim*, ulied Alla. In-numru 153 jirreferi għal numru ta' persuni li ġew imbierka minn Ġesù fil-ministeru tiegħu.

Bibliografija

Brown, R, (ed.), *The Jerome Biblical Commentary*, London 1985.

Davis, J.J., "Biblical Numerics", *in Grace Journal*, 30-43.

Ellis, P., *The Man and message of the Old Testament*, Collegeville 1976.

Gunner, R.A.H., "Numbers", in *The New Bible Dictionary*, Grand Rapids (MI) 1962.

Kunstlinger, D., "The numeral 'two' in the semitic languages", in *The Jewish Quarterly Review* 10 (1898) 462-469.

Panin, I., "Bible Numerics", in *Things to Come* 17 (1911) 140.

Wenham, J.W., "Large numbers in the Old Testament", in *Tyndale Bulletin* 18 (1967).

Varner, W., "The Christian use of Jewish Numerology", in *TMSJ* 8 (1997) 47-59.

Yamauchi, E.M., "Magic in the biblical world", in *Tyndale Bulletin* 34 (1983) 169-200.